

TEDENSKA Slike

PRILOGA

DOMOVINI

Leto III.

V Ljubljani, dne 10. novembra 1927

Stev. 45

† Gospa Milena dr. Žerjavova

V vrtu, kjer so rastle samo cvetlice, je vzrasla in cvetela roža, vrtnica. Bila je najlepša med vsemi sestricami vrta. Okrog nje se je širil opojni vonj, cvetela je do pozne jeseni, dokler ni padla prva slanica in umorila tudi njen krasen cvet.

Gospa Milena je bila lepa kakor roža, živela je fiho, oddaljena od vsakdanjega svetovnega hrupa, kakor najlepši cvet vrtnice. V vrtu, kjer je cvetela ni bilo prostora za rastline vsakdanjih sebičnosti, nego samo za cvetje lepih misli in želja, za cvetje, ki naj bi razveselilo njen ožji domači krog in vsodbujalo k lepoti tudi druge.

Okoli nje se je širil vonj ljubezni do svojih in prijateljstvo do vseh ljudi. V prekrasem jesenskem popoldnevu, ko je priroda oblekla svojo najpestrejšo obleko, da se poslovi, takrat so zvonovi zapeli tako žalostno, kakor zapojejo in zaplakajo samo takrat, ko k pogrebu nesejo človeka, ki se je moral ločiti prezgodaj od svojih predragih. K večnemu počitku so položili zemске ostanke gospe Milene.

Le tisti, ki je imel v dobi od početka sedanjega stoletja, do preobrata pristop med našo omladino, ta pojmuje ta lepi, a vendar zelo nemirni in nevarni časovni odsek. On razume njih delo in stremljenje in se danes, v času, ko se je uresničilo mnogo sanj naših omladincev, začuden povprašuje, kako je bilo to vse mogoče?

Veseli je, da se bliža skorajšnja rešitev osvobojenja iz tisočletne narodne sužnosti in pa trepet pred tistimi, ki so iz dna duše sovražili vse, kar je bilo protiaustrijskega in so bili največji sovražniki našega narodnega probujanja, sta si bila brata v naših srcih.

V Ljubljani je bilo precej nevarno in najzavednejši so radi odhajali v obmejne kraje, v Trst, Gorico in Celovec, kjer so bili varnejši pred izdajalci iz našega lastnega naroda, ter tamkaj delali za uresničenje lepih narodnih želja. V tisti lepi dobi čistega bratstva in pravega demokratizma so rodni duš je bil vedno med odločujočimi naš Gregor, poznejši dr. Gregor Žerjav in v tistem času sta se spoznala z njegovo prerano umrlo ženo Mileno. Leta 1909 pa sta se poročila.

Kot hči znane narodne družine Lavrenčičeve iz Postojne je bila vzgojena v čistem narodnem duhu in ni se čuditi, če si je zaželela za moža njega, v katerem je videla združeno vse, kar je smatrala ona za najvzvišenejšo in najplemenitejše. Uživala je vse sladkosti uresničenja narodnih sanj in voljno ter ponosno prenašala vse trpljenje svojega moža. V kupi njenega življenja je bilo mnogo več bridkosti kot veselja.

Njenega, v svojih idealih neuklonljivega moža so preganjali. Ona je trpela, obenem pa je bila srečna, da ga je mogla tolažiti in mu lajšati težko življensko pot. Kako jo je moralo boleli in kako je trepetala, ko je l. 1914. dne 5. avgusta zvedela, da so zaprli njenega moža v tržaške ječe. Le tisti, ki je to poskusil na lastni koži ve,

kako nam je bilo pri srcu, ko so nas odvedli in nismo vedeli kam in kako in ako se res to ne uresniči, kar so klicali za nami mnogi, ki se danes šopirijo v naši državi, češ: »Srbske špijone peljejo, ne zaslužijo družega kot vešala.«

Gospa Milena je videla vse to, a ni vedela, kaj se zgodi z njim, ki ga je tako zelo ljubila, in tudi ne, kaj se zgodi z njo in njeno drago deco? A to je bil šele pričetek nadaljnjega trpljenja, težke poti na slovensko Kalvarijo.

Prišel pa je njen največji dan, dan svobode Slovencev, ali tudi ta dan ni bil popolnoma jasen. Dvignil so se črni gavrani, tisti, ki so nešteto krat kljuvali njeno srce in zatemneli zlati svit dneva vstajenja. Grenka kaplja, ena izmed najtrpkejših je kanila v njeno kristalno čašo, ko je zaznala, da je ponovno in še hujše zaslužena njena draga ožja domovina Postojna in z njo vsi njeni najdražji.

In potem se še kdo čudi, da je zbolel njen mož? Ona, žena med najlepšimi, je bila videti krepka in zdrava, ali če pomislimo njeno trpljenje in njene duševne muke nam bo lahko razumeti, da je tudi njo pograbila zavratna bolezen.

Bolečina moža ni zaupala nikomur v nego. Svetovali so ji naj vzame strežnico, ali ona ni hotela. Družica v sreči mu je hotela biti neprestano ob strani tudi v težkih urah. Zavedala se je, da sta ženina postrežba in njena dobra beseda najboljši lek bolnemu možu.

Pri tem pa je omagala tudi ona. Le malo jih je bilo, ki so vedeli, da leži na smrtni postelji gospa Milena, ena izmed najbolj požrtvovalnih slovenskih žen, tista, kateri je bila edina sreča, dom in narod.

Do zadnjega, dokler je le količkaj mogla, je skrbela za revno dijaštvo, čigar skrbna pokroviteljica je bila od preobrata, do svoje prerane smrti. Poleg tega pa se je udeleževala pri vseh dobrodelnih in človekoljubnih društvih in

podjetjih. Kako zelo priljubljena je bila gospa Milena, je pokazal velik žalni sprevod, ki se je vršil v petek 4. novembra. Vse je prilihalo, da jo spremi na njeni zadnji poti in mnogim je zaigrala solza v očeh, ki so gledali ta veličastni, a tako zelo turobni sprevod. Poleg žalostnega soproga, strtilih hčerkic in sinka, so plakali še mnogi drugi, posebno, ko so čuli tako pretresljive, v srce segajoče žalostinke in pa ob lepih poslovilnih besedah pred Taborom in pri odprtem grobu...

Odšla je vrla žena, vzorna mati, požrtvovalna narodnjakinja, ki je svoj narod goreče ljubila.

Zagreblji so rožo in pokrili grob njen s cveticami, sestricami njenimi.

Cvetlice na grobu bodo zvenele, nikdar pa ne zvene spomin na lepo rožo, gospo Mileno.

VL K.

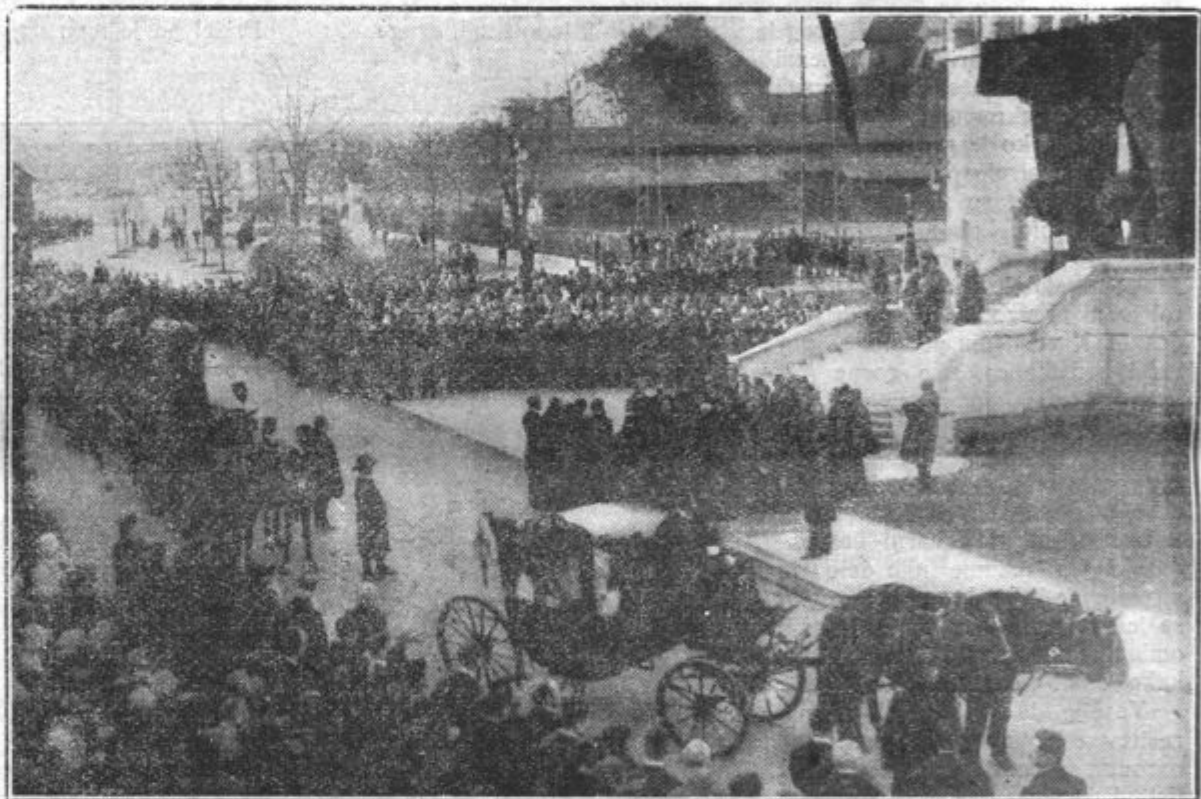

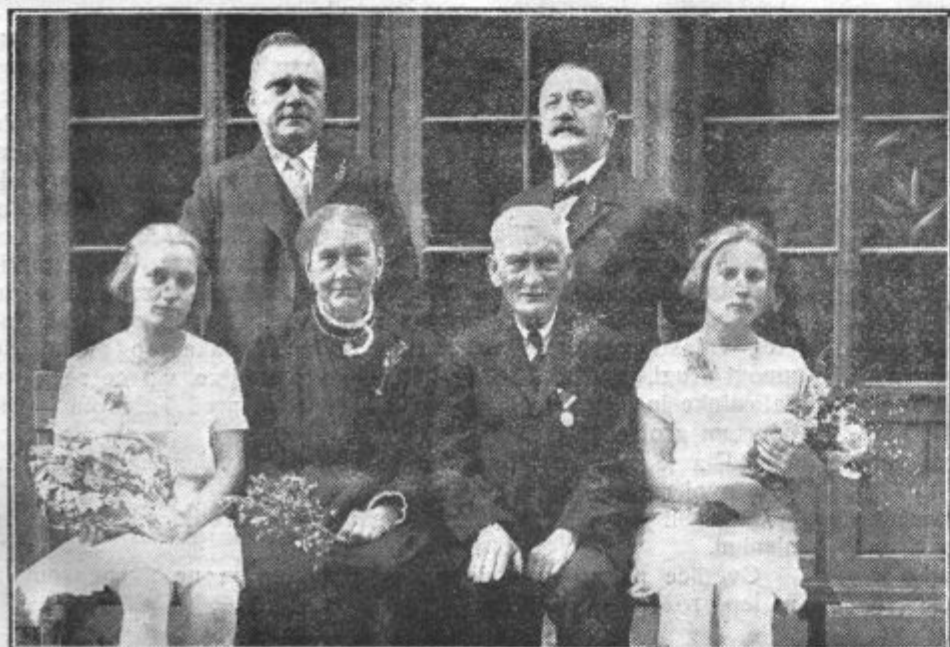
Žalni sprevod † ge. Milene Žerjavove pred hišo žalosti na Kongresnem trgu v Ljubljani. Na desni slika pokojnice. — Spodaj voz s krsto † ge. Milene Žerjavove pred črno okrašenim Sokolskim Taborom

Matija Prosekar, zavedni koroški prvoribitelj za slovenske pravice, je umrl 4. t. m. na svojem posestvu na Plešivcu nad Kotmaro vesjo. Čeprav preprost kmetovalec, si je za svoj zatirani narod pridobil toliko zaslug, da ga Slovenci nikdar ne smemo pozabiti

Zlatoporočenca Miklavž in Katarina Rus iz Ljubljane s svojo rejenko Dragico (na desni) in pričama mestnim fizikom dr. Mavricijem Rusom in bivšim mestnim fizikom in sanitetnim šefom v p. dr. Otmarjem Krajcem (na desni). Slavljenec je

čez 51 let deloval v službi ljubljanske občine kot sluga pri mestnem fizikatu t. j. pri uradu za javno zdravstvo tako zvesto in požrtvovalno, da je bil že petkrat odlikovan in sta mu njegova zadnja dva predstojnika prijateljsko šla za pričo pri zlati poroki. Slavljenec je star 79 let. Njegova žena je iz Podbrezja

Andrej Praprotnik vzor vzgojitelja, pesnik in pisatelj, je bil rojen 9. novembra 1827., torej ravno pred 100 leti na Podbrezjem na Gorenjskem, umrl je pa 1895. v Ljubljani

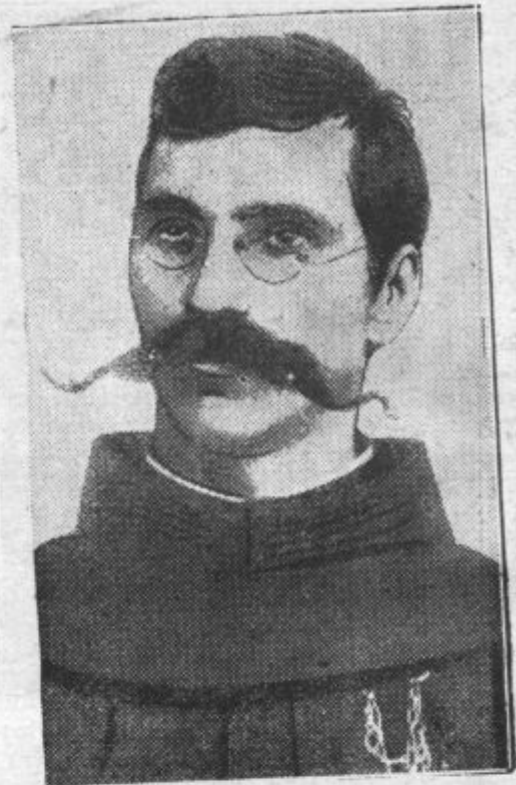

Volovska zaprega v Makedoniji s popolnoma lesenim vozom brez železni osi itd.

Desno:

Fra Grga Kotromanić, narodno zavedni frančiškan v Bosni, rodom iz kmečke rodbine, a potomec kraljevske rodbine Kotromanićev, ki je okrog l. 1300. vladala v Bosni, se je boril za svobodo proti Turkom z našim kraljem Petrom. Z rodoljubnim frančiškanom je koncem oktobra izumrla tudi starodavnakraljevska družina Kotromanićev

Alojzija Bojančeva, doma iz Slatiaka pri Novem mestu, je praznovala te dni 70letnico. Razžaga skoro vsa drva v Novem mestu in je znana kot velika prijateljica tobaka

Ljubljanski tičarji, ki so lovili cipe na »rajsponk in »raglje« so bili nekdanj posebno imenitni, sedaj je pa ta lov že skoro popolnoma ponehal

Na sredi tičar natika limanice na raglje, pred njim vidimo ponarejeno drevo, vse polno limanic, okrog njega pa kletke z vabniki

Cipar z ravšljem in z zagrnjenimi kletkami z vabniki

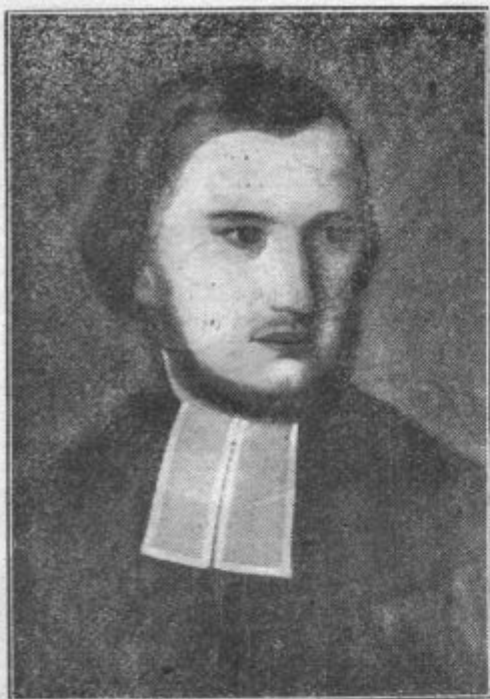
Desno:

Cipar v kolibici iz vej na preži. Cipe so po barvi in velikosti vrabcu podobne ptice, ki jih nekaj vrst gnezdi po naših planinah, druge se pa jeseni na potu na jug ustaviijo na barju

Levo:

Makedonec na potu v mesto. Na osličku ima poleg drugih stvari tudi neške z otročičkom

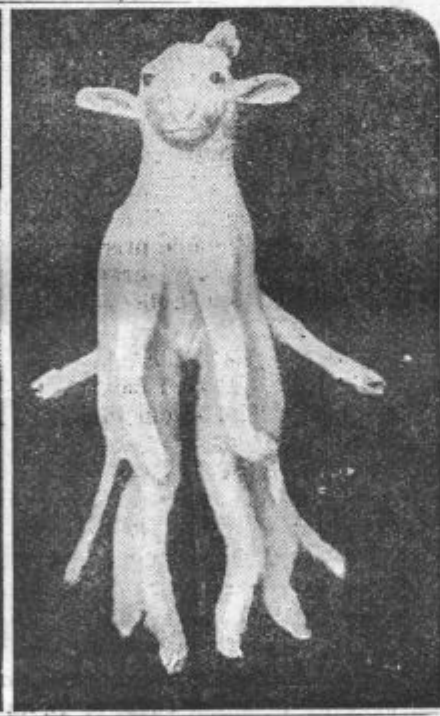

Teodor Elze, prvi protestantski župnik po »protestantskih časih« v Ljubljani, kamor je prišel pred 75 leti, ko so si ljubljanski protestantje zopet smeli postaviti cerkev. Ima velike zasluge za naš narod kot zgodovinar protestantizma v Sloveniji

Kemal paša, neomejeni gospodar in preporoditelj Turčije, je bil zopet izvoljen za predsednika turške republike. Odpravil je hareme, prepovedal nositi fes in dr.

Zgoraj:

Notranjost ljubljanske protestantske cerkve. Veliki zvon nosi ime Primoža Trubarja, ki je dal natisniti prvo slovensko knjigo in s svojim delom ustanovil našo književnost. Njegove knjige je dal sežgati krvoskrunski škof Tomaz Hren, ki ga je naša duhovščina proslavljala skoro kakor svetnika

Levo:
Španski bikoborec Belmonte, ki ga je bik smrtnonevarno ranil

Desno:
Jagnje z dvema glavama in jagnje z dvema trupoma, eno glavo in tremi ušesi.

Levo:

Earl Nelson, »človek-gorila« imenovan je bil te dni v ameriški državi Kanada obsojen na smrt, ker je posilil in zadavil 22 žena in deklet. Usmrčen bo šele koncem meseca januarja prih. leta

Desno:

Streljanje generala Alfreda Quijana, enega glavnih voditeljev revolucije v Mehiki v Ameriki, ki so jo vladne čete udušile

